

Vlaams
Parlement

vergadering **C102**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid

van 19 februari 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over een recent arrest van het Hof van Cassatie met betrekking tot de toepassing van de taalwetgeving in de faciliteitengemeenten – 592 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Christian Van Eyken aan Liesbeth Homans, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de niet-benoeming van vier van de zes burgemeesters van de faciliteitengemeenten in de Rand rond Brussel – 774 (2018-2019)	7
VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de bevindingen en aanbevelingen van het globaal rapport van Audit Vlaanderen over de organisatieaudits 2015-2018 bij de lokale besturen – 681 (2018-2019)	13
VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het inzagerecht van gemeente- en OCMW-raadsleden – 739 (2018-2019)	16
VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het zogenaamde veldonderzoek naar aanleiding van gemeentefusies op 1 januari 2019 – 769 (2018-2019)	
VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over onvoorziene gevolgen van de nieuwe gemeentefusies – 770 (2018-2019)	19
VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het onderzoek naar de hervorming van de erkenningsprocedure van de lokale geloofsgemeenschappen – 754 (2018-2019)	26

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over een recent arrest van het Hof van Cassatie met betrekking tot de toepassing van de taalwetgeving in de faciliteitengemeenten – 592 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Het arrest dateert inderdaad van eind vorig jaar, 6 december 2018. Toen heeft de Franstalige Kamer van het Hof van Cassatie beslist dat een inwoner van een faciliteitengemeente die te kennen geeft dat hij zijn officiële documenten in het Frans wil ontvangen, het recht heeft dat de overheid die taal voortaan gebruikt in al haar administratieve betrekkingen met hem, zonder dat hij zijn keuze dient te verduidelijken naar aanleiding van een concrete administratieve betrekking of dat hij die keuze nogmaals moet mededelen, hetzij in elke latere betrekking, hetzij met regelmatige tussenpozen.

Dat opmerkelijke arrest van de Franstalige Kamer van het Hof van Cassatie kwam er als gevolg van een Franstalige die zijn onroerende voorheffing weigerde te betalen omdat hij zijn aanslagbiljet in het Nederlands had ontvangen. Het arrest wijst daarmee de restrictieve, strikte interpretatie af die de Vlaamse overheid – in mijn ogen terecht – aan de faciliteiten geeft. Die interpretatie kwam ook tot uiting in de zogenaamde omzendbrieven-Peeters, die ondertussen al meer dan twintig jaar oud zijn en die vastlegden dat Franstaligen voor elk Franstalig document dat ze willen ontvangen telkens opnieuw een verzoek moeten richten tot de overheid.

Het valt te vrezen dat hierdoor de chaos met betrekking tot de taalfaciliteiten alleen nog maar groter wordt. Want er zijn nu drie verschillende interpretaties van dezelfde taalwet. Aanvankelijk werden de omzendbrieven-Peeters door de Vlaamse Kamer van de Raad van State bevestigd in arresten van zowel 2003 als 2008, omdat een ruime interpretatie van de faciliteiten, waarbij de uitzondering regel zou worden, zou leiden tot een de facto tweetaligheid van de faciliteitengemeenten, wat uiteraard strijdig is met de eentaligheid van het Vlaamse Gewest.

Maar helaas, door de – zeg maar – 'stommiteit' van de zesde staatshervorming wordt de paritair Nederlands-Frans samengestelde algemene vergadering van de Raad van State bevoegd voor dossiers uit de faciliteitengemeenten. En dat heeft onder andere al geleid tot het zogenaamde arrest-Caprassé uit 2014, waarbij de Raad van State merkwaardigerwijze terloops stelde dat de keuze voor het Frans moest gelden voor een redelijke termijn, vier jaar volgens de Raad van State. Die termijn zou bovendien hernieuwbaar zijn.

Minister, u hebt in een krantenartikel – in mijn ogen terecht – benadrukt dat het arrest van het Hof van Cassatie van 6 december vorig jaar enkel bindend is ten aanzien van de burger in dat specifieke dossier. Maar toch valt de precedentswaarde te vrezen. Ik verwijs ook naar een uitspraak van Stefan Sottiaux, docent publiek recht aan de KU Leuven. In datzelfde krantenartikel in De Tijd van 16 januari dit jaar zegt hij dat de Vlaamse overheid kan weigeren om mee te gaan en proberen een nieuw arrest uit te lokken. Mogelijk komt de zaak dan voor een grote kamer waarin ook de Nederlandstaligen zetelen.

Minister, kunt u kort de voorgeschiedenis en de omstandigheden schetsen van deze procedure? Welke initiatieven hebt u eventueel in deze procedure genomen?

Zal de Vlaamse Regering ingaan op de suggestie van professor Sottiaux en proberen een nieuw arrest uit te lokken?

Bevestigt u dat de Vlaamse overheid vasthoudt aan de strikte interpretatie van de taalfaciliteiten, zoals onder meer verwoord in de omzendbrieven-Peeters, en dat Franstaligen die een document in het Frans willen ontvangen telkens opnieuw een verzoek tot de overheid moeten richten?

Welk beleid voeren de taalfaciliteitengemeenten op dit moment? Passen zij de omzendbrieven-Peeters nog steeds toe? Welke initiatieven nam of neemt u eventueel om de toepassing van de omzendbrieven-Peeters alsnog af te dwingen, indien dat niet meer het geval zou zijn?

Is deze rechtspraak in overeenstemming te brengen met de privacy, met de General Data Protection Regulation (GDPR)? Want om dit in de praktijk te doen, moeten er lijsten worden aangelegd. Is er daarover een standpunt van de Privacycommissie? Of hebt u daarover een advies gevraagd aan de Privacycommissie?

Welke andere initiatieven zult u nog nemen om te garanderen dat de faciliteiten een tijdelijke integratiemaatregel blijven die geenszins kan leiden tot een de facto tweetaligheid van de zes faciliteitengemeenten in de Rand?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Janssens, u vraagt naar de voorgeschiedenis. U hebt zelf al een zeer gedetailleerde voorgeschiedenis gegeven die ik kort zal herhalen.

Er is inderdaad een arrest van het Hof van Cassatie. Dat arrest dateert van 6 december 2018 en werd uitgesproken door de Franstalige Kamer van het Hof. Het is inderdaad alleen maar bindend voor de betrokken partij.

De cassatievordering werd ingesteld door de Vlaamse Gemeenschap tegen een arrest van het Hof van Beroep te Luik van 25 oktober 2016. Dit Hof was door het Hof van Cassatie aangewezen naar aanleiding van een eerder arrest van het Hof van Cassatie van 10 januari 2014. Het geschil betreft inderdaad een burger die geweigerd had gevolg te geven aan een aanmaning van een aanslagbiljet. Het is een detail, maar het ging over een aanmaning, het oorspronkelijke aanslagbiljet was wél correct verstuurd. Het aanslagbiljet betrof de onroerende voorheffing en een daaropvolgend dwangbevel. De burger woonde destijds in een van de faciliteitengemeenten.

Het Hof van Beroep besliste dat de betrokken aanmaning en dwangbevel nietig zijn omdat ze in het Nederlands waren opgesteld. Het Hof meende dat de aanmaning in het Frans had moeten gebeuren, net als het daaropvolgende dwangbevel. De burger had op 23 maart 2001 – want daar is het eigenlijk gestart – in een brief immers uitdrukkelijk het Frans gekozen voor zijn administratieve betrekkingen met de administratie.

De Vlaamse Gemeenschap was echter van mening dat artikel 25 van de taalwetgeving niet voorziet in de mogelijkheid om een algemene en permanente taalkeuze te kunnen maken. In principe is de gebruikte taal immers altijd het Nederlands; het gebruik van het Frans is de uitzondering. De faciliteiten moeten restrictief toegepast worden, wat inhoudt dat inwoners van faciliteitengemeenten het gebruik van het Frans telkens opnieuw uitdrukkelijk moeten aanvragen.

Het Hof van Cassatie heeft het beroep evenwel afgewezen en volgt de redenering van het Hof van Beroep. Aangezien deze concrete aangelegenheid – het gaat om het versturen van het aanslagbiljet inzake onroerende voorheffing uitgaande van de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) – niet onder mijn bevoegdheid valt, heb ik ook geen initiatief genomen in deze procedure, maar ik heb onlangs samen met u kennis mogen nemen van het arrest van het Hof van Cassatie van 6 december 2018.

Collega's, jullie weten dat er eigenlijk geen rechtsmiddel bestaat tegen een uitspraak van het Hof van Cassatie. Het is natuurlijk wel mogelijk om een nieuw geschil uit te lokken door bijvoorbeeld een toekomstig aanslagbiljet voor de onroerende voorheffing – om bij het voorbeeld te blijven – opnieuw in het Nederlands te versturen en daarvoor een procedure te blijven voeren die ons uiteindelijk opnieuw tot bij het Hof van Cassatie zou kunnen leiden. Daarvoor moet er natuurlijk ook wel een burger zijn die er een rechtszaak van maakt.

De kans blijft evenwel zeer groot dat een dergelijk geschil opnieuw door uitsluitend Franstalige rechters behandeld zal worden. Het Vlaamse Gewest zou een gemotiveerd verzoek kunnen richten aan de eerste voorzitter om een dergelijke zaak te laten behandelen door een kamer die zowel uit Franstalige als Nederlandstalige raadsheren is samengesteld, maar er is absoluut geen garantie dat de eerste voorzitter ook op dit verzoek zou ingaan. Het is dus geen uitgemaakte zaak of het zou lukken. Er kan wel een nieuw geschil uitgelokt worden, maar het zal afwachten blijven wat daarmee gebeurt.

Wat de interpretatie van de taalfaciliteiten betreft, denk ik nooit een andere mening verkondigd te hebben dan dat de taalfaciliteiten restrictief toegepast moeten worden. Ik heb daar ook altijd zeer consequent naar gehandeld.

Wat mijn beleid inzake taalfaciliteiten betreft, collega Janssens, heb ik, waar mogelijk, beslissingen vernietigd omdat ze strijdig waren met de interpretatie van de taalwetgeving, bijvoorbeeld door het aanleggen van een taalregistratie of door verkeerd taalgebruik in de gemeenteraad. Zo heb ik ook geanticipeerd op de verzending van oproepingsbrieven naar aanleiding van de gemeentelijke en provinciale verkiezingen van 14 oktober 2018, zodat dat op een correcte manier zou kunnen verlopen. Straks geef ik daar meer uitleg over, aangezien de vraag van collega Van Eyken daar ook over gaat.

Ik zal natuurlijk ook verder blijven optreden tegen beslissingen die indruisen tegen de filosofie van de omzendbrieven. Wat het geschil betreft inzake de taalregistratie, zal ik ook in de rechtszaken die nog lopen bij de Raad van State deze lijn blijven verdedigen.

Wat uw vraag over privacywetgeving betreft, heeft de toenmalige Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (CBPL) in haar advies van april 2015 naar aanleiding van een adviesvraag van de gemeente Kraainem geconcludeerd dat het op zich geen probleem vormt om de taalaanhorigheid te registreren, aangezien het uiteindelijk de inwoners zelf zijn die zich vrijwillig laten registreren. Dit advies stelt dat gemeenten, in casu de faciliteitengemeenten, wel onderworpen zijn aan de aangifteplicht bij de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA). De voorzitter van de GBA heeft aan mijn administratie laten weten dat deze registratie niet kan gebeuren in het bevolkingsregister, omdat het Koninklijk Besluit van 16 juli 1992 limitatief opsomt wat daarin opgenomen kan worden. De taalcode hoort daar niet bij.

Wat verdere initiatieven rond taalfaciliteiten betreft, blijf ik vasthouden aan mijn eerdere standpunt, zolang de Raad van State natuurlijk geen definitieve uitspraak doet in de hiervoor genoemde rechtszaken, en ik heb er toch een aantal vernoemd. Ik zal dan ook blijven optreden tegen elke individuele beslissing die indruist tegen de taalwetgeving. Een bewijs daarvan zijn mijn recente beslissingen van 13 februari 2019 om in vier randgemeenten de voorgedragen kandidaat-burgemeesters niet te benoemen. Nogmaals, daar komen we straks op terug.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik denk inderdaad dat dat een correcte houding is tegenover de betrokkene, die uiteindelijk een rechtsgeding in gang heeft gezet omdat hij als Franstalige in Vlaanderen wil leven alsof hij in Franstalig gebied

leeft. Als we even teruggaan in de tijd, dan kunnen we zeggen dat het een historische blunder was om de faciliteiten grondwettelijk te verankeren. Dat heeft nu eenmaal tot gevolg dat we de faciliteiten hier in Vlaanderen niet kunnen afschaffen, omdat enkel de federale overheid daarvoor bevoegd is, met een bijzondere meerderheid dan nog.

Ik begrijp dat het telkens opnieuw aanvragen van documenten in het Frans, zoals voorgeschreven door de omzendbrieven-Peeters, een doorn in het oog van de Franstaligen blijft. Zij vinden blijkbaar 'eens Franstalig altijd Franstalig', ook al wonen ze in het homogeen Nederlandse taalgebied. Ik denk dus inderdaad dat die taalfaciliteiten, die altijd een uitzonderlijk en tijdelijk karakter hadden moeten hebben, niet mogen leiden tot tweetaligheid. Ik kan dus alleen maar de uitspraak ondersteunen die u in dezen gedaan hebt.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Ik denk dat de Vlaamse overheid in deze altijd een heel duidelijke lijn heeft gehad, met name 'Eens Vlaams altijd Vlaams', en dat dat zo zal blijven. Niemand zal zo zot zijn om daar een wending aan te geven. Voor de Vlaamse faciliteitengemeenten is de omzendbrief-Peeters in beton gegoten, denk ik, en we moeten die restrictief blijven interpreteren. Ik denk niet dat er een Vlaamse Regering op komst is die op dat vlak ooit anders zou gaan oordelen.

Het is dus wel een draaimolentje, maar typisch voor draaimolentjes is dat er geen einde aan komt, al word je er op den duur wel misselijk van.

Ik zou toch suggereren, en ik denk dat u dat ook zult doen, om op het vlak van communicatie in de volgende fases naar de gemeenten dezelfde lijn te blijven doortrekken.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Ik wil alvast inpikken op wat de heer Dooms zegt. Wordt het inderdaad een uitdovende carrousel? Ik vrees er een beetje voor. Ik heb naar aanleiding van de vraag van de heer Janssens en uw uitvoerige antwoord over de historiek, toch ook wel een paar andere artikels gelezen. Er staat onder meer in de Juristenkrant van januari 2019 een artikel onder de titel 'Cassatie legt bommetje onder compromis rond taalfaciliteiten'. Het compromis komt dus voort uit het Vliinderakkoord. Twee professoren, een docent en een assistent grondwettelijk recht aan de Universiteit Gent, maken drie bedenkingen omtrent dit arrest. Het Hof van Cassatie negeerde de rechtspraak van de Raad van State. De afwezigheid van motivering in het arrest van het Hof van Cassatie is problematisch. Als de hoogste rechtscolleges van mening verschillen, hoort daar een verhoogde motiveringsplicht bij. Ze besluiten dat "het op z'n zachts gezegd bevreemdend is hoe het Hof zou verwachten dat een slecht gemotiveerd arrest van een eentalige kamer de eenheid van interpretatie van het recht op dit punt zou kunnen garanderen. Het rechterlijk legitimeitsprobleem dat de zesde staatshervorming hoopte op te lossen, steekt dus opnieuw de kop op." Dit is geen citaat van mij, maar een citaat waar we als N-VA-fractie altijd voor gewaarschuwd hebben. We zijn inderdaad een aantal jaren later en we zien dit evolueren. Of dit echt uitdovend zal zijn, zal uiteraard nog in de toekomst moeten blijken. Dit stemt toch tot nadenken.

Ik had nog een bijkomende vraag, minister, op basis van uw antwoord omtrent de privacywetgeving. Ik ga uiteraard akkoord met de uitleg die u hebt gegeven, maar mag ik daar dan toch uit begrijpen dat, aangezien de taalcode niet in het bevolkingsregister kan en mag genoteerd worden, men dan op de een of andere manier toch aparte taalregisters aanlegt? Iets wat uiteindelijk niet kan en niet mag, en in het verleden altijd is aangegrepen als een element in het argument is om dit niet te doen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Segers, ik heb heel duidelijk gezegd dat taal niet in het bevolkingsregister mag worden opgenomen. Dat impliceert dat er in verschillende faciliteitengemeenten taalregisters zijn aangelegd, maar ik heb die beslissing ook vernietigd. Die vernietiging is dan weer geschorst door de Raad van State. Daar is nog geen uitspraak over. Dat is eigenlijk duidelijk.

Begin jaren 60 zijn die faciliteiten ingevoerd, en ze hadden de bedoeling om uitdovend te zijn. We zijn nu 2019 en ze zijn er nog altijd. Zoals de heer Janssens net heeft geschetst, kunnen wij daar natuurlijk niets aan veranderen. Dat moet aan de overkant van de straat, op federaal niveau, gebeuren. Ik zal in ieder geval zeer consequent blijven handelen en ook op onze strepen blijven staan in verband met de faciliteiten en andere aangelegenheden die in deze commissie worden behandeld. Ik denk dat ik heel deze legislatuur heel duidelijk, heel correct en heel consequent heb gehandeld en gedaan heb wat ik moest doen als de bevoegde minister. Ik zal dat in de toekomst ook blijven doen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Het blijft een bevreemdende vaststelling dat de rechtscollèges aan politiek lijken te doen. Waarom wijkt de Franstalige kamer van het Hof van Cassatie plots af van de strikte interpretatie uit de omzendbrieven-Peeters? Die omzendbrieven zijn op verschillende tijdstippen bevestigd in arresten door de Raad van State. Waarom heeft bijvoorbeeld ook de algemene vergadering van de Raad van State bepaald dat men voor een termijn van vier jaar dergelijke faciliteiten kan aanvragen? Dat lijkt ook eerder politiek, want dat staat nergens in een wet. Het is alleen maar een arrest van de Raad van State.

Indien men hier alsnog, meer dan vijftig jaar na dato, een einde zou willen stellen aan de faciliteiten, dan moet men uiteraard ook een einde maken aan de communautaire stilte in dit land. Dat is meteen een oproep aan u en uw partij, want zolang die communautaire stilte gehandhaafd blijft, gaan we uiteraard niet tot een afschaffing van de faciliteiten komen. Dan zullen ook de chaos, rechtszaken die mogelijk een precedentswaarde hebben, blijven voortduren. Daarom bij dezen aan u en uw partij ook een oproep om eindelijk komaf te maken met die communautaire stilte, die er in de praktijk alleen maar toe leidt dat voornamelijk Vlamingen benadeeld worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Christian Van Eyken aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de niet-benoeming van vier van de zes burgemeesters van de faciliteitengemeenten in de Rand rond Brussel – 774 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

Christian Van Eyken (UF): Vorige week maandag 11 februari kondigde u aan dat vier burgemeesters in faciliteitengemeenten uit de Rand rond Brussel niet zouden worden benoemd. Het gaat om Drogenbos, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppeem.

Drogenbos stond toch altijd bekend als een gemeente waar de communautaire hetze in het geheel niet van belang was. Het was een gemeente waar een goede verstandhouding bestond tussen de twee gemeenschappen. Ik denk niet dat burgemeester Calmeyn, die aan zijn derde termijn zou beginnen, een communautaire heethoofd is.

Voor Linkebeek hebt u de burgemeester zelf gevraagd om kandidaat te worden. Toen heeft hij geweigerd. U weet dat in Linkebeek de heer Thiéry en de heer Ghequière elkaar in de haren zijn gevlogen, om het nog zacht uit te drukken.

Ik denk niet dat Pierre Rolin van Sint-Genesius-Rode zo'n communautair heethoofd is. Hij probeert toch altijd de vrede te bewaren. En Frédéric Petit van Wezembeek-Oppem heeft de voorbije legislatuur toch ook niet voor een grote communautaire hetze gezorgd.

Ik kan wel veronderstellen waarop u zich baseert om te zeggen dat ze de taalwetgeving niet hebben gerespecteerd. Ze hebben oproepingsbrieven verstuurd naar een aantal inwoners in het Frans en naar een aantal anderen in het Nederlands. Tussen haakjes, in Kraainem waar de burgemeester trouwens wordt benoemd, is het ook zo gebeurd. De oproeping is er zowel in het Frans als in het Nederlands gebeurd.

Minister, door de burgemeesters wordt er verwezen naar het arrest van 2014. Ik wil voor alle collega's en voor alle duidelijkheid nog eens voorlezen wat er precies in dat arrest staat. Het is een arrest van de Algemene Vergadering van de Raad van State, dus van de tweetalige kamers. Zowel Franstaligen als Nederlandstaligen hebben meegewerkt om dat arrest te vellen.

In het arrest staat: 'Beide voornoemde interpretaties' – interpretatie van de taalwetgeving –, 'zijn dus onrechtmatig.' Dus, zowel die van de Franstaligen die zegt dat je het altijd krijgt eenmaal je het hebt gevraagd, als die van de Nederlandstaligen met de omzendbrief Peeters die zegt dat je het iedere keer opnieuw moet vragen. Dan zegt de Raad van State: 'Teneinde rekening te houden zowel met de voorrangstatus van het Nederlands in het eentalig Nederlands taalgebied als met de rechten die in de artikelen 25, 26 en 28 van de bestuurstaalwet aan de particulieren van de randgemeenten worden gewaarborgd, moet ervan worden uitgegaan dat, bij afwezigheid van een specifiek verzoek van de particulier aan de gemeentelijke overheid, hetwelk altijd mogelijk is bij een welbepaald mondeling contact of met betrekking tot een welbepaald document, die overheid moet terugvallen op hetgeen zij weet over de taal van de particulier. Die particulier is evenwel ertoe gehouden om op redelijk geregelde tijdstippen het bestuur ervan op de hoogte te brengen dat hij in het Frans wenst te worden bediend. De overheid dient te refereren aan die keuze, waarvan zij alleen kennis kan nemen aan de hand van een brief die de particulier met dat doel naar het gemeentebestuur zendt of aldaar neerlegt. Die keuze geldt gedurende een redelijke termijn, namelijk gedurende een termijn van vier jaar, te rekenen vanaf de ontvangst of de neerlegging van de bedoelde brief bij het gemeentebestuur. Na het verstrijken van die termijn van vier jaar kan de particulier met een nieuwe brief aan het gemeentebestuur zijn keuze hernieuwen, telkens voor een nieuwe termijn van vier jaar. Een bewijs van ontvangst of neerlegging van de brief wordt telkens door het gemeentebestuur onverwijld naar de betrokken particulier gezonden. Uit het voorgaande vloeit voort dat noch de interpretatie waarvan het bestreden besluit uitgaat, noch de interpretatie die door verzoekster wordt voorgestaan, thans aanvaardbaar is.' De verzoekster was toen mevrouw Caprasse.

Minister, het is niet de eerste keer dat ik het u zeg, maar het arrest van 2014 heeft een soort gulden middenweg gezocht tussen de Vlaamse interpretatie die werd voorgestaan door de omzendbrief Peeters en de interpretatie van een aantal Fransstaligen die tot dan zeiden dat je, eens je het had gevraagd, de faciliteiten voor altijd kon krijgen.

De niet-benoeming van deze burgemeesters zorgt voor wrevel bij de verschillende kandidaten. Hierdoor mislopen deze besturen een schepen, hetgeen volgens de voorzitter van de gemeenteraad van Linkebeek "nefast is voor het te voeren beleid". Die voorzitter van Linkebeek is een van de kandidaten. In Linkebeek is er nu

een coalitie tussen de lijst van de heer Ghequière die wordt voorgedragen als burgemeester en de tweetalige lijst. De Vlaming heeft nu het voorzitterschap van de gemeenteraad: een manier om de communautaire vrede te handhaven. De heer Ghequière zegt dus dat het nefast is voor het te voeren beleid om de burgemeester niet te benoemen.

Minister, rekening houdend met deze rechtspraak, welke zijn de juridische redenen om in vier van de zes faciliteitengemeenten de voorgedragen burgemeesters niet te benoemen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega Van Eyken, op arresten en dergelijke ben ik op de voorgaande vraag van collega Janssens al dieper ingegaan. Ik wil u er nogmaals op wijzen – en ik heb in de commissie en in de plenaire vergadering op vragen van u dit ook altijd geantwoord – dat er zo iets als een beschikkend en een overwegend gedeelte van een arrest bestaat.

U weet wat mijn houding altijd is geweest ten aanzien van het 'arrest Caprasse', als ik het zo mag noemen. Ik wil toch nog eens benadrukken dat, of het nu brave heren zijn of niet, de brave heren nog altijd in Vlaanderen leven en ze zich aan de wetgeving, en zeker aan de taalwetgeving, dienen te houden.

Ik heb bij ministerieel besluit van 13 februari van dit jaar – het is getekend en betekend aan de betrokkenen – de benoeming geweigerd van Alexis Calmeyn, de aangevozen burgemeester van Drogenbos, Pierre Rolin, de aangewezen burgemeester van Sint-Genesius-Rode, Frédéric Petit, de aangewezen burgemeester van Wezembeek-Oppem en Yves Ghequière, de aangewezen burgemeester van Linkebeek.

Ik heb dat gedaan omdat zij bewust mijn instructies en die van provinciegouverneur De Witte niet hebben gevolgd. Bij brief van 29 augustus 2018 had ik de zes randgemeenten meegedeeld dat ik opdracht had gegeven aan de gouverneur om zelf in te staan voor het verzenden van de oproepingsbrieven. Ondanks het feit dat de besturen hiervan tijdig op de hoogte werden gebracht, beslisten vijf van de zes faciliteitengemeenten, alle gemeenten behalve Wemmel, om toch nog zelf oproepingsbrieven te verzenden naar de bevolking. De heer Vansteenkiste heb ik dan nog benoemd want die heeft de instructies die ik had opgelegd, gewoon gevolgd.

Het bestuur van die vijf gemeenten stelde zich aldus eigenmachtig in de plaats van de hogere toezichthoudende overheden. Een dergelijk eigenmachtig optreden is mijns inziens – en niet alleen dat van mij – onvereenigbaar met de verhoudingen tussen de gemeentelijke overheid en de hogere toezichthoudende overheid. Aldus hebben zij blijk gegeven niet over de vereiste kwaliteiten te beschikken voor het behartigen van een goed bestuur van de gemeente en voldoende garanties te bieden voor een regelmatige en loyale vertegenwoordiging van het centrale gezag in de gemeente.

Een tweede reden is dat de verzending van de oproepingsbrieven niet in overeenstemming is gebeurd met de geldende bestuurstaalwetgeving. De verzending gebeurde immers volgens taalaanhorigheid door gebruik te maken van een niet-toegelaten systeem van taalregistratie. Ik had dat vernietigd maar die vernietiging is geschorst en er is nog geen uitspraak ten gronde door de Raad van State.

De vier voorgedragen kandidaten hebben ook tijdens de vorige legislatuur, in hun hoedanigheid van burgemeester of schepenen, hun medewerking verleend aan de invoering van een met de Grondwet en de taalwetgeving onvereenigbaar systeem van taalregistratie in hun gemeente.

Samengevat heb ik hen dus niet benoemd omdat zij bewust mijn instructies en die van de gouverneur niet hebben gevolgd. Ik liet hen mijn instructies zeer tijdig

weten, namelijk dat de gouverneur de oproepingsbrieven voor de verkiezingen zou verzenden en dat Franstalige brieven zouden worden nagezonden wanneer de kiezer daarom vroeg. Dat is nu eenmaal de definitie van faciliteiten in de randgemeenten van Vlaanderen.

Die gemeenten hebben mijn instructies en die van de gouverneur niet gevolgd en in strijd daarmee hebben zij daarna opnieuw een tweede serie oproepingsbrieven verstuurd volgens taalaanhorigheid. Daarnaast hebben zij de taalwet bestuurszaken overtreden door hun medewerking te verlenen aan het verzenden van de oproepingsbrieven volgens taalaanhorigheid en stonden zij mee in voor de invoering in het bestuur van een ongrondwettig systeem van taalregistratie. Zij waren ook niet bereid om de taalwetgeving na te leven zoals geïnterpreteerd door de toezichhoudende overheid.

U hebt een opmerking gemaakt over de heer Waucquez uit Kraainem maar dat zit juridisch net iets anders in elkaar omdat de heer Waucquez tijdens de vorige legislatuur deel uitmaakte van de oppositie. Hij had dus geen bevoegdheid, heeft niet meegewerkt aan het aanleggen van die taalregisters en ook niet mee beslist om die oproepingsbrieven tegen onze instructies in toch te verzenden. Ik heb twee burgemeesters dus wel benoemd: de heer Vansteenkiste van Wemmel omdat hij de braafste leerling van de klas was en alles heeft gedaan wat hij moest doen en de heer Waucquez omdat hij niet verantwoordelijk kan worden gesteld voor daden die gebeurd zijn toen hij in de oppositie zat en geen bestuursverantwoordelijkheid had in Kraainem.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

Christian Van Eyken (UF): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik zal niet zeggen dat het me volledig heeft kunnen overtuigen want u zegt dat er in een arrest een beschikkend en een overwegend gedeelte is. Wanneer de Raad State, hetzij de gezamenlijke kamers, hetzij een eentalige kamer, dat in de overwegingen zet, dan is dat toch geen vodje papier. Dan hadden ze evengoed het weerbericht van die dag erin kunnen zetten. Als u dan zou zeggen dat u daar geen rekening mee kunt houden, zou ik dan nog kunnen begrijpen. Maar hier is iets in het overwegend gedeelte toch een antwoord op het geschil tussen de Franse en Vlaamse interpretatie van de taalwetgeving.

Mijn mening, en ik denk dat die wordt gedeeld door die burgemeesters en de colleges van die gemeenten, is dat dit een manier is om de taalstrijd en de communautaire strijd een beetje te doven. U zei net dat de burgemeester van Kraainem daar niet aan mee gedaan heeft en dat de burgemeester van Wemmel een brave soldaat was. Oké, maar ik vind toch dat de Vlaamse overheid rekening moet houden met uitspraken van rechtscolleges, ook van de algemene vergadering van de Raad van State. Zo niet, staat de rechtspraak op het spel.

U zegt zelf dat de beslissing die u hebt genomen in verband met die taalregisters in een eerste stadium geschorst is. Er is nog geen beslissing ten gronde maar dat geeft toch aan dat er een probleem was met die beslissing.

Als men de Raad van State volgt, dan moet er een lijst worden aangelegd van de mensen die voor de komende vier jaar hun documenten in het Frans willen krijgen.

Minister, zijn er in die vijf of vier faciliteitengemeenten oproepingsbrieven verstuurd naar mensen die dat de voorbije vier jaar niet hadden gevraagd? Ik denk het niet.

Dat zijn allemaal mensen die dit gevraagd hebben. Ze hebben dat nu uitdrukkelijk gevraagd, wat dus volledig in de lijn ligt van de uitspraak van de Raad van State.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u houdt in dit verband vast aan het beleid dat uw voorgangers hebben gevoerd, namelijk dat kandidaat-burgemeesters die de taalwetgeving hebben overtreden, uiteraard niet tot burgemeester kunnen worden benoemd.

Mijnheer Van Eyken, volgens u is het feit dat de burgemeesters niet worden benoemd nefast voor het te voeren beleid. Daar hadden ze aan moeten denken op het ogenblik waarop ze, willens en wetens, in gemeenten waarin tot nader order het Nederlands nog altijd de bestuurstaal is, de oproepingsbrieven in het Frans verstuurd. In plaats van te volharden in een boosheid die enkel de verfransing van de Vlaamse Rand tot doel heeft, hadden ze gewoon de procedure kunnen volgen. In dat geval waren ze, zoals het ander voorbeeld aantoont, correct benoemd en was er niets nefast geweest voor het in de faciliteitengemeenten te voeren beleid.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, dit is geen opwindend politiek verhaal meer. De dramatiek is wat weg en het is altijd hetzelfde toneelstuk: 'Waar de benoeming bleef stilstaan'. Het is elke keer hetzelfde verhaal.

De procedure ligt vast. Indien een aangewezen burgemeester niet kan worden benoemd, heeft hij dertig dagen tijd om naar de Raad van State te stappen. De Raad van State zal dan een definitieve uitspraak doen. Het is misschien prettig toeteren, maar het wordt op den duur eentonig als een koehoorn. Ik denk dat u kunt bevestigen dat het pad vastligt en dat eigenlijk niet te tornen valt aan de procedure die de komende maanden moet worden gevolgd.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Voorzitter, elke lokale mandataris, zeker als hij een uitvoerende bevoegdheid heeft, die ostentatief weigert de regelgeving na te leven, komt niet in aanmerking als burgemeester. Iedere lokale mandataris weet dat. Dat is in het verleden al gebleken en een aantal keren door de Raad van State bevestigd. Voor zover ik weet, zijn de omzendbrieven niet afgeschaft en moet de regelgeving worden gevolgd zoals het hoort.

Mijnheer Doomst, het wordt inderdaad een afgezaagd spelletje. We weten dat de taalfaciliteiten er in 1963 zijn gekomen. Precies 56 jaar geleden is het land in taalgebieden ingedeeld. Er kwamen eentalige taalgebieden, met uitzondering van het Brusselse hoofdstedelijke gebied. Uit een vorm van wat ik respect noem en op basis van een politieke consensus zijn in een aantal gemeenten tijdelijke faciliteiten toegekend aan anderstalige minderheidsgroepen. Dat is langs alle kanten van de taalgrens gebeurd, zowel voor Franstalige als Nederlandstalige en Duitstalige minderheden. We stellen vast dat er uitgerekend met die twee laatste groepen geen noemenswaardige problemen meer worden vastgesteld. Ik hoor toch niets uit Büllingen, Moeskroen, Bever of Mesen. Enkel in vijf van de zes randgemeenten rond Brussel blijft dit thema een twistpunt.

Collega Van Eyken, u en uw kompanen van de UF en van Défi blijven meer dan 56 jaar na de feiten 'neuten' of een aanvraag nu telkens per document of om de vier jaar moet gebeuren. Eigenlijk doet dat er niet meer toe. Het is een manifest bewijs dat jullie een duidelijke onwil tot integratie hebben. Jullie tonen permanent een gebrek aan respect voor de gemeenten en voor de taalgemeenschap waar jullie komen wonen. Daar is eigenlijk maar één reactie op: 'shame on you!'

U zou een voorbeeld moeten nemen aan de vele nieuwkomers die, vooral de laatste decennia, vaak uit andere continenten in Vlaanderen zijn komen wonen en die onmiddellijk inspanningen leveren om het Nederlands machtig te worden en om al

hun administratieve documenten in het Nederlands in te vullen. Er is een schrijvende tegenstelling tussen landgenoten, want 80 procent van de inwoners van de randgemeenten bestaat uit Belgen die Nederlandstalig en Franstalig onderwijs hebben genoten, en nieuwkomers die de streektaal wensen te respecteren.

Zoals u nog maar eens hebt proberen aan te tonen, zijn de faciliteiten om politieke redenen uitgehold. Er zijn echter veel bijkomende redenen. Er zijn ondertussen rechtscolleges die elkaar tegenspreken en een behoorlijk politiek bestuur wordt onmogelijk. Er is de verspilling van geldmiddelen, waarbij ik denk aan de bijzondere verkiezingen die we in Linkebeek hebben moeten houden. Er is het probleem dat de bestuurlijke evolutie van de lokale besturen onder druk komt te staan. De faciliteitengemeenten kunnen niet of niet op dezelfde manier deelnemen aan de integratie van OCMW's en gemeentebesturen. Ik denk ook aan de uitspraak van de burgemeester van Ronse over een mogelijke fusiegedachte. Wegens het bestaan van de faciliteiten kan hij geen fusie starten.

Ik denk dat dit politiek anachronisme na 56 jaar toch eens moeten worden opgelost. Aangezien dat niet partijpolitiek zal worden opgelost, heb ik hier bewust al een aantal professoren geciteerd. Het wordt hoog tijd dat op diverse niveaus eens wordt nagedacht over een manier om dit politiek anachronisme eindelijk van de baan te helpen, zodat in al die gemeenten en vooral in die vijf of zes Vlaamse randgemeenten tot een degelijk politiek bestuur kan worden overgegaan. Iedereen is welkom om daar te wonen, maar iedereen moet daar de bestaande wetgeving volgen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Segers, ik wil u helemaal bijtreden, maar vooral uw vaststelling dat er enkel in die zes randgemeenten rond Brussel problemen zijn. Dat geldt niet voor alle andere faciliteitengemeenten. Het gaat eigenlijk om vijf randgemeenten, want eentje is braaf geweest. Ik kan me niet van de persoonlijke indruk ontdoen dat ze ginds gewoon een verfransing van de Vlaamse Rand willen, en dat moeten we echt proberen tegen te gaan.

Collega Doomst, ik ben het met u eens als u zegt dit slecht theater is, en dat dit elke keer opnieuw begint. Ik kan u meegeven dat de verdere procedure volgens het fameuze artikel 13bis van de nieuwe federale Gemeentewet verloopt. Men kan binnen de dertig dagen naar de Raad van State gaan, en dan heeft de Raad van State negentig dagen om een uitspraak te doen.

Collega Van Eycken, los van het overwegend en beschikkend gedeelte van het arrest-Caprassé blijven de omzendbrieven ook onverkort gelden, en blijven ze onverkort van kracht. In mijn ogen zijn ze absoluut geen vodge papier. De ministeriële besluiten zijn getekend en betekend. Ik ga ze niet meer terugtrekken.

Christian Van Eyken (UF): Minister, ik had nu echt niet gehoopt dat ik u tot rede of tot andere gedachten zou kunnen overtuigen, of dat u uw woorden zou terugnemen. Maar die taalwetgeving bestaat nu al 56 jaar. Er is in 1997 een omzendbrief geweest, en dat heeft vooral bij de Franstalige partijen als een rode lap op een stier gewerkt. Het heeft in de rand voor veel commotie gezorgd. Want tot 1997 waren er in de rand toch niet zoveel problemen? Er zijn problemen geweest rond de benoeming van burgemeesters of mandatarissen die het Nederlands voldoende beheersten, enzovoort. Maar die zaken zijn nu toch achter de rug.

Ik stel ook vast dat er geen communautaire problemen bestaan in faciliteitengemeenten aan de overkant van de taalgrens. Daar bestaan die spanningen niet. Ik heb u daarnet nog gezegd dat vier jaar een gulden middenweg was tussen de Franstalige en de Vlaamse interpretatie. Dit is geen kwestie van een wil om te verfransen. Het is gewoon een recht dat ze hebben, en waar ze een beroep op willen doen.

In de aanloop naar de verkiezingen van 26 mei vrees ik wel een beetje voor profileren, waarbij men vanuit Vlaanderen stoer probeert te doen, door te zeggen dat ze die vier burgemeesters niet benoemen. Dat zorgt dan weer voor die communautaire commotie, en ik vind dat spijtig.

Minister Liesbeth Homans: Wat die profileringsdrang betreft: ik kan er ook niet aan doen dat er gemeentelijke en provinciale verkiezingen hebben plaatsgevonden op 14 oktober 2018, en dat er op 26 mei van dit jaar andere verkiezingen zijn. De benoemingen moeten nu gebeuren. Dat heeft niets met profileringsdrang te maken. Dit heeft alles te maken met het niet-naleven van onze wetgeving, en de taalwetgeving in het bijzonder, in vier van de zes faciliteitengemeenten. Daar heeft het mee te maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de bevindingen en aanbevelingen van het globaal rapport van Audit Vlaanderen over de organisatieaudits 2015-2018 bij de lokale besturen – 681 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Al in december 2015 is er een eerste rapport gekomen – streng maar rechtvaardig – over structurele bevindingen rond organisatie-audits die in de periode 2014-2015 werden doorgevoerd. Men richtte zich daarbij op een aantal accenten. Er kan nog beter op een systematische manier aan organisatiebeheersing worden gedaan. Er zou extra moeten worden ingezet op doelgericht werken en de opvolging ervan. Er is ook nog veel werk aan de aansturing door het management-team, en aan de evaluatie van de medewerkers. De aanpak van de samenwerking tussen gemeente en OCMW kan nog projectmatiger gebeuren. De filosofie van de organieke decreten is onvoldoende geïmplementeerd.

Op 22 januari is er een nieuw rapport gekomen, met de bevindingen die uit die eerste reeks audits naar voren kwamen. Daarbij worden een aantal punten als mankementen vooropgesteld. Men stelt dat de omgevingsanalyse er pas komt na het vastleggen van de doelstellingen die in de beleids- en beheerscyclus (BBC) moeten worden geïmplementeerd. Men stelt ook dat doelstellingenkader maar een gedeelte van de werking stuurt. Anderzijds maken bepaalde elementen van weerkerende dienstverlening of interne werking onvoldoende deel uit van dit kader.

Een van de structurele verbeterpunten waar men het meest naar verwijst is monitoring; die gebeurt zelden voldoende grondig. Wat organisatiebeheersing betreft, is er een goed kader nodig om goed te kunnen functioneren. Maar blijkbaar hebben de meeste besturen geen duidelijk kader waarmee ze regelmatig bij hun werking kunnen stilstaan. Ten slotte gebeurt ook de financiële werking onvoldoende bewust.

Dat is een hele boterham. Gaan we de komende tijd extra werken op een, twee of drie punten, of wilt u alle vijf die punten aanpakken? In hoeverre kunnen we van elkaar leren? Ik weet uit ervaring dat het in elk geval heel nuttige instrumenten zijn, waarbij we vanuit de praktijk en de ervaring veel met elkaar kunnen delen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Het lijkt me nuttig om vooraf te beklemtonen dat ik de werkzaamheden en de rapporten van Audit Vlaanderen ten zeerste apprecieer. Ik neem aan dat die mening hier wordt gedeeld.

Audit Vlaanderen is een onafhankelijke organisatie die via de uitvoering van audits een partner wil zijn van de lokale besturen, om zo hun interne werking te verbeteren. Het is dus van cruciaal belang dat het recente globaal rapport van Audit Vlaanderen wordt besproken in de gemeenteraden, in de colleges van burgemeester en schepenen, en in de lokale managementteams.

Vooraf op lokaal niveau moet men antwoorden op bepaalde vragen. Moeten onze gemeenten zich aangesproken voelen door de aanbevelingen van Audit Vlaanderen? Zo ja, hoe kunnen wij hieraan tegemoetkomen? Deze essentiële vraag moeten de lokale besturen stellen.

Een van de vaststellingen is inderdaad dat de omgevingsanalyse in de lokale besturen onvoldoende kwaliteitsvol zou zijn of op een verkeerd moment zou worden gemaakt, na de formulering van de doelstellingen. De lokale besturen moeten vandaag starten met de opmaak van een nieuw meerjarenplan 2020-2025, inclusief omgevingsanalyse én doelstellingen. De aanbeveling van Audit Vlaanderen komt dus net op het juiste moment.

Ik denk effectief dat ikzelf en mijn administratie de afgelopen jaren vele ondersteunende instrumenten hebben uitgewerkt om de lokale besturen te helpen bij hun taak. Bijvoorbeeld in de regelgeving is bepaald dat de omgevingsanalyse een verplicht onderdeel moet uitmaken van de documentatie bij het meerjarenplan, ter stoffering van het politieke debat. Dat is altijd nuttig. Ook met de Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND) enerzijds en de gemeente- en stadsmonitor anderzijds staan de gemeenten een karrenvracht aan relevante statistieken ter beschikking om de omgevingsanalyse te stofferen. Dit is eveneens het geval met de gemeentelijke profielschetsen, die uitgebreide financiële informatie verschaffen van de eigen gemeente en van alle andere gemeenten. We hebben het er in deze commissie al verscheidene keren over gehad dat verschillende van die instrumenten toelaten dat je de bestuurskracht en dergelijke met die van andere gemeenten vergelijkt. Dat zijn dus zeer waardevolle instrumenten die ter beschikking worden gesteld. Samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en Audit Vlaanderen heeft mijn administratie de gemeenten een nota ter beschikking gesteld over hoe de opmaak van een omgevingsanalyse het best wordt aangepakt. Audit Vlaanderen heeft op zijn webstek een veelheid van beste praktijken, ook inzake omgevingsanalyse en doelstellingenbepaling, waaruit de gemeenten inspiratie kunnen putten.

Ik denk dat dit kan tellen inzake ondersteuning. Het woord lijkt me nu aan de gemeentebesturen zelf en aan het politiek debat binnen de gemeenteraden.

Met betrekking tot het doelstellingenkader is het inderdaad zeer wenselijk dat een zo groot mogelijk deel van het beleid vervat zit in een kader van de geëxpliciteerde doelstellingen, ook de zogenaamde recurrente dienstverlening en de interne werking.

De gemeenten kunnen hier perfect voor kiezen. En ook hiervoor beschikken de lokale besturen over ondersteunende instrumenten: een toelichtende nota van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), de VVSG en Audit Vlaanderen, en de goede praktijken op de webstek van ABB.

Ik hoop vooral dat de lokale besturen, met de ervaring van zes jaar BBC én met de aanbevelingen van Audit Vlaanderen in hun op te maken meerjarenplanning, een helderder en vollediger doelstellingenkader zullen voorleggen aan de gemeenteraden, met de bijbehorende indicatoren. Mijn administratie zal begin 2020 in ieder geval een analyse maken van deze meerjarenplannen en de mate waarin het beleid vertaald wordt in doelstellingen.

Maar nogmaals: de BBC-regelgeving is een kaderregelgeving. We respecteren absoluut de lokale autonomie. Het zou echt niet goed zijn – en ik denk dat jullie het

ook niet wenselijk achten – dat wij vanuit Vlaanderen allerlei zaken extra gaan opleggen aan de lokale besturen. Wij willen wel ondersteuning bieden. Ik heb u een aantal voorbeelden gegeven waarmee we dat effectief doen. We hebben er bewust voor gekozen om bijvoorbeeld niet te verplichten dat gemeenten 80 procent van het budget moeten toewijzen aan geëxpliciteerde doelstellingen. Wij hopen dat de lokale bestuurders deze ambitie voor zichzelf zullen uitspreken. En dan heb ik nog een oproep aan jullie, collega's. Velen onder jullie zijn lokaal actief. Jullie kunnen ambassadeurs zijn voor een goed uitgewerkt lokaal doelstellingskader.

Mijnheer Doomst, uw vragen 3, 4 en 5 gaan over de onvoldoende monitoring en het ontbreken van een algemeen kader voor organisatiebeheersing en over de onvoldoende beheersing van de financiële processen die zich in veel gemeenten voordoen. Dat zijn inderdaad geen geruststellende vaststellingen.

Wat betreft de algemene ondersteuningsmaatregelen verwijs ik naar mijn antwoord op de voorgaande vragen. Ik kan nog enkele zaken aanvullen.

Wat de monitoring betreft, bepaalt het nieuwe artikel 263 van het decreet Lokaal Bestuur dat vanaf 2019 elke gemeente voor het einde van het derde kwartaal een opvolgingsrapportering moet agenderen op de raad over de uitvoering van het budget en van het beleid over het eerste semester. Op deze manier moet de opvolging van beleid en interne werking hoger op de lokale politieke agenda worden geplaatst.

Wat de financiële processen betreft: dit wordt een belangrijk thema in de werking van Audit Vlaanderen de komende jaren. We hebben met het kernkabinet nog niet zo lang geleden een zeer constructief en goed overleg gehad met Audit Vlaanderen. Audit Vlaanderen bereidt een thema-audit voor over sommige financiële processen in de lokale besturen.

In de algemene organisatieaudits zal het luik financieel management meer dan andere luiken onder de loep worden genomen.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, dank u voor uw bekommerd antwoord. U hebt gelijk: het is het moment. We moeten nu duidelijk maken aan diegenen die beginnen aan hun parcours van zes jaar wat de spelregels zijn en wat daarbij aan kracht kan bijdragen. Ook het tweede accent is correct. We moeten niet van bovenaf alles opleggen, het is aan de lokale, autonome werking om het in te vullen.

Het type van gemeente is belangrijk om te bekijken hoe je de kracht van remediëring erin kunt steken. Verschillende typologieën zijn belangrijk om elkaar te kunnen vinden. Het is toch in kleinere of grotere gemeenten, met andere methodieken, dat je aan die kwaliteitszorg moet werken. Daar kunnen we met soortgelijken van elkaar leren. We moeten ook tot concrete en duidelijke instructies komen. Het is geen gemakkelijke materie. Je komt rap in algemeenheden terecht. Ik hoop dat de instructies die er zullen komen, kunnen worden gesneden in snedige suggesties voor de lokale afdelingen, zo concreet en doelgericht mogelijk voor de praktijk.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Ik heb een vraag namens collega Sminate, die spijtig genoeg niet aanwezig kon zijn. De vraag kan eventueel schriftelijk worden beantwoord.

Minister, uit de teksten blijkt dat heel wat forensische audits hebben plaatsgevonden. Daaruit blijkt dat een aantal lokale besturen er onvoldoende in slagen wat de regelgeving op overheidsopdrachten betreft. Sinds 2016 gebeurden er een twaalfstal organisatie- en thema-audits en een tiental forensische audits waarin de omvang

met overheidsopdrachten aan bod kwam. Op welke aspecten van de overheidsopdrachten hadden deze gevallen betrekking? Welke gevolgen werden hieraan eventueel gegeven door het agentschap? Kan dit eens worden genoteerd en bekeken?

Minister Liesbeth Homans: Het spijt me, maar ik beschik hier niet over de informatie om daar nu op te kunnen antwoorden.

Willy Segers (N-VA): Nee, natuurlijk niet. Maar indien mevrouw Sminate aanwezig zou zijn geweest, had zij het wellicht verwerkt in haar motivering. Kunt u het eens bekijken?

Minister Liesbeth Homans: Oké.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het inzagerecht van gemeente- en OCMW-raadsleden – 739 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, veel – om niet te zeggen alle – lokale besturen hebben de gewoonte om voor bepaalde gelegenheden bepaalde doelgroepen uit het bevolkingsregister op te lijsten, aan te schrijven en zelfs uit te nodigen, bijvoorbeeld voor huwelijksjubilea naar aanleiding van 50, 60, 65, 70 of soms zelfs 75 jaar huwelijk. Maar er zijn ook andere gelegenheden, zoals de organisatie van een bijeenkomst voor nieuwe inwoners van de gemeente of de viering van 100-jarigen.

We stellen in de praktijk ook vast dat er aan de leden van het college van burgemeester en schepenen vaak een overzicht wordt bezorgd van de dagelijkse inkomende en uitgaande briefwisseling, en ook een overzicht van de overlijdens in de gemeente. Om de gemeente- en OCMW-raadsleden ook de mogelijkheid te geven hun taak als raadslid maximaal uit te oefenen, lijkt het mij logisch dat ook zij voor interne doeleinden, die eigen zijn aan hun mandaat, kunnen beschikken over die informatie.

Minister, mag een overzicht van de dagelijkse inkomende en uitgaande briefwisseling en van de jubilarissen en/of eeuwelingen in de gemeente aan de leden van het college van burgemeester en schepenen worden bezorgd? Zo ja, op welke voorwaarden kan dit gebeuren? Zo niet, wat zijn de wettelijke bepalingen die dit verhinderen?

Geldt diezelfde regeling voor de democratisch verkozen leden van de gemeenteraad, in het kader van de interne doeleinden die eigen zijn aan hun mandaat? En zo niet, wat zijn de wettelijke bepalingen die dit verbieden?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega De Loor, wat betreft het register van in- en uitgaande briefwisseling kan ik u meegeven dat artikel 29 van het decreet Lokaal Bestuur, dat conform artikel 50 van het decreet Lokaal Bestuur ook van toepassing is op de leden van het college van burgemeester en schepenen, bepaalt dat de gemeenteraadsleden het recht van inzage hebben in alle dossiers, stukken en akten, ongeacht de drager, die het bestuur van de gemeente betreffen, en dat ze daarvan ook een afschrift kunnen krijgen. Dat geldt ook voor het register van in- en uitgaande briefwisseling van de gemeente. Een overzicht van de dagelijkse inkomende en

uitgaande briefwisseling mag dus aan het college van burgemeester en schepenen worden bezorgd en ook aan de gemeenteraadsleden.

Wat betreft een overzicht van de jubilarissen en/of eeuwelingen, overluidens enzovoort, verwijs ik naar het antwoord dat in 2010 door de toenmalig bevoegde minister Bourgeois is gegeven. Het bezorgen van personenlijsten op basis van de bevolkingsregisters wordt geregeld in het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende het verkrijgen van informatie uit de bevolkingsregisters en uit het vreemdelingenregister. De gemeentelijke diensten mogen in toepassing van artikel 5 van voornoemd koninklijk besluit de bevolkingsregisters alleen raadplegen voor interne doeleinden. Artikel 6 van voormeld KB formuleert daarnaast een principieel verbod om aan derden personenlijsten te verstrekken. Strikt juridisch betekent dit dat het college van burgemeester en schepenen de bevolkingsregisters niet mag raadplegen om een lijst aan te leggen van de huwelijksjubilea of 100-jarigen. Aangezien hij niet mag worden opgesteld, mag een dergelijke lijst dus evenmin worden bezorgd aan de gemeenteraadsleden.

Het gemeentebestuur kan de jubilarissen en 100-jarigen uiteraard wel uitnodigen voor een gemeentelijke ontvangst, bijvoorbeeld door middel van een oproep in het gemeentelijke informatieblad. Zo'n gemeentelijke ontvangst waarbij de jubilarissen en 100-jarigen dan een geschenk ontvangen en waarbij een gelegenheidstoespraak wordt gehouden door de burgemeester of door een ander lid van het college, is een reeds lang bestaand gebruik in tal van gemeenten. De lijst van jubilarissen en 100-jarigen die op die gemeentelijke uitnodiging ingaan, kan dan wel worden beschouwd als een bestuursdocument. Dat document kunt u dan wel opvragen.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp-a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is een duidelijk antwoord, maar ik heb toch nog een paar specifieke opmerkingen. Indien ik het goed begrijp, mag er geen lijst van jubilarissen of 100-jarigen worden opgesteld, maar moet dit gebeuren door middel van een oproep, bijvoorbeeld in het stedelijke infoblad. Men kan dan reageren op die oproep en ingaan op die uitnodiging, daar is niets mis mee.

Maar wat niet mag, is een lijst trekken uit het bevolkingsregister, met iedereen die 50, 60, 65, 70, 75 jaar getrouwd is. Dat mag niet gebeuren. Maar dan denk ik dat nagenoeg alle gemeentebesturen in Vlaanderen in dezen de regels overtreden.

Minister Liesbeth Homans: Ik citeer de regelgeving.

Kurt De Loor (sp-a): Ik denk dat we in dezen toch enig gezond verstand en enige soepelheid aan de dag moeten leggen. Ik kijk even naar de collega's die ook burgemeester zijn en ben benieuwd hoe dat in hun gemeenten gebeurt. Minister, het lijkt mij toch een redelijk strikte en enge interpretatie. Ik wil dus graag een pleidooi houden om daarin enige meegaandheid aan de dag te leggen. Ik vrees dat anders iedereen in overtreding is.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Ik neem aan dat er een verschil is. Enerzijds is er de basisvraag of er een lijst kan worden getrokken van alle personen die in aanmerking komen voor een of andere huwelijksverjaardag en of die lijst ter beschikking kan worden gesteld. Anderzijds kan een gemeentebestuur mensen uitnodigen, bijvoorbeeld voor een viering op het gemeentehuis, waarbij iedereen de kans krijgt om al dan niet deel te nemen. Dan kan er een lijst worden gemaakt van de mensen die zullen worden gevierd. Dat lijkt mij een ander verhaal dan: 'Geef mij al de namen van diegenen die nu vijftig jaar gehuwd zijn en verspreid dat onder alle raadsleden.' Dat lijkt mij niet aan de orde.

Maar het andere verhaal behoort misschien toch wel tot de publieke evenementen waarop de raadsleden eventueel kunnen worden uitgenodigd. Dat is iets anders dan dat ze de lijsten krijgen.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Het lijkt mij inderdaad moeilijk om mensen, waaronder schepenen en gemeenteraadsleden, uit te nodigen, wanneer het adres van de betrokkenen niet mag worden bekengemaakt. Bij jubilea en dergelijke kan men die mensen, wanneer zij zich aanmelden op het gemeentebestuur, toch vragen of hun adres mag worden vrijgegeven. Indien zij daar zelf mee akkoord gaan, indien zij zelf de toestemming geven, kan daar in principe geen probleem zijn. Indien zij daar niet in toestemmen, is het natuurlijk een andere zaak. Dan staat alleen hun naam bekend en bijvoorbeeld niet hun adres. Maar als ze er zelf mee instemmen, kan het volgens mij geen probleem zijn dat ook hun adres wordt vrijgegeven.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, indien een stad of een gemeente een geschenk, bijvoorbeeld een kadertje, een cheque of een bepaald bedrag, wil geven aan mensen die het al vijftig jaar met elkaar uithouden, dan kan dat toch enkel op voorwaarde dat zij die gegevens kunnen trekken uit de registers van de burgerlijke stand en dat zij zo die mensen kunnen aanschrijven? (*Gelach. Opmerkingen*)

Is dat dan ook een overtreding? Dat zou ik toch wel eens willen weten. (*Rumoer*)

Je kunt toch moeilijk een receptie geven voor alle mensen die vijftig jaar getrouwd zijn zonder te weten hoeveel mensen erop af zullen komen. De hele stad zou erop af kunnen komen zonder dat je het weet. (*Rumoer*)

Is dat een moeilijke vraag?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Dat is helemaal geen moeilijke vraag, voorzitter. Ik begrijp de vragen hier en we moeten het debat ook voeren, maar dan moeten we het gewoon aan de federale collega's vragen. Ik zal de administrateur-generaal van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) laten weten dat we bereid zijn om in overleg te gaan met de Federale Regering en het Koninklijk Besluit (KB) van 16 juli 1992 aan te passen. Daar staat namelijk heel duidelijk in dat het bevolkingsregister niet gebruikt mag worden om er dergelijke gegevens uit te halen.

Aanvullende registers aanleggen, de suggestie van collega De Meulemeester, waarin mensen zelf laten optekenen dat ze het al vijftig jaar met elkaar volhouden – om de woorden van de voorzitter te gebruiken – zou wel kunnen, maar vergeet niet dat dat dan weer onder andere regelgeving kan vallen, zoals de General Data Protection Regulation (GDPR). Dat is allemaal niet zo heel simpel.

Het grootste knelpunt is hier in elk geval het KB van 16 juli 1992 en wij zullen nagaan bij de federale collega's of we dat kunnen aanpassen en of daar een wil toe is. Ik wil een oproep doen aan die partijen die nog deel uitmaken van de Federale Regering om dat ook bij hun collega's te doen; wij zullen het alvast doen.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Ik moet eerlijk toegeven dat ik niet wist dat mijn vraag zoveel ging losweken.

Ik herinner mij nog een geval van een kleine tien jaar geleden waarbij het koningshuis die gegevens opgevraagd had bij de verschillende lokale besturen om die mensen een uitnodiging te sturen. Blijkbaar waren zij dan ook een beetje in overtreding. (*Opmerkingen van minister Homans*)

Ik neem er akte van, minister, zeker wat betreft die lijsten, die doelgroepafbakening in het bevolkingsregister. Kunnen we afspreken dat jullie ons zelf proactief op de hoogte houden van de resultaten na het contact met de Federale Regering? Ik kijk alvast uit naar het antwoord.

Minister Liesbeth Homans: We zullen dat doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het zogenaamde veldonderzoek naar aanleiding van gemeentefusies op 1 januari 2019

– 769 (2018-2019)

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over onvoorziene gevolgen van de nieuwe gemeentefusies

– 770 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp-a): Voorzitter, minister en collega's, ik heb met heel veel genoeg kennis genomen van de resultaten van het veldonderzoek dat heeft plaatsgevonden op initiatief van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), naar aanleiding van de zeven fusies van 1 januari 2019. De universiteiten van Gent en Leuven onderzochten wat de doorslag gaf bij de vijftien gefuseerde gemeenten om te fuseren. Ze bevroegen ook de gemeenten die een fusie overwogen, maar uiteindelijk afhaakten en dus niet fuseerden.

Uit het onderzoek blijkt in de eerste plaats dat bestuurlijke redenen de grootste drijfveer waren om over te gaan tot een fusie. Dat lees ik althans op de website van ABB. Het gaat dan om de nood aan een kwaliteitsvolle dienstverlening, de bestuurlijke kwetsbaarheid van eenmansdiensten, de opportuniteiten voor interne efficiëntiewinsten, de aangevoelde limieten van intergemeentelijke samenwerking en de steeds complexere maatschappelijke uitdagingen. Daarnaast was voor veel gemeenten een fusie ook wenselijk uit economische noodzaak – de financiële druk – en voor de sterkere positie binnen de regio.

De Vlaamse Overheid faciliteerde de fusieoperatie en het onderzoek toont aan dat de fusiebonus een belangrijke motor was om de fusiegesprekken op te starten en tot een goed einde te brengen. Ook de ondersteuning en begeleiding vanuit ABB beoordeelden ze heel positief. Ik heb hier in het verleden al herhaaldelijk gezegd dat ik het fusieaanbod naar de gemeenten toe altijd een heel sterk en aantrekkelijk aanbod gevonden heb. Jammer genoeg zijn er niet zoveel gemeenten in meegegaan. Ook mijn gemeente was niet bereid om te fuseren, wat heel jammer is.

Minister Liesbeth Homans: Grenst Zottegem aan Oudenaarde? Of aan Herzele?

Kurt De Loor (sp-a): Neen, Zottegem grenst niet aan Oudenaarde, maar wel aan Zwalm en Herzele. We hadden het voorstel gedaan om met Herzele te fuseren, omdat we een politiezone delen, maar dat werd op heel wat koele reacties onthaald – jammer genoeg.

De meeste argumenten pro fusie werden hierboven aangehaald. Als je het onderzoek leest, dan merk je echter dat er ook andere redenen waren om te fuseren, opmerkelijke redenen. Fuseren om een verplichte fusie in de toekomst voor te zijn, is er zo een. Angst voor de grotere broer is er nog een. Men kiest liever z'n eigen bruid, wat in het kader van een huwelijk verstaanbaar is, maar bij deze vrijwillige fusies moeten we toch sterke kanttekeningen plaatsen.

Ondervraagde respondenten stellen ook dat de politieke constellatie van het partnerbestuur zeer belangrijk was en enkele respondenten geven zelfs aan dat de machtsconcentratie van hun partij de doorslaggevende factor was. Dat vind ik de minst fraaie reden, collega's, en lijkt mij geen behoorlijk bestuur. Daarnaast bleek dat de burgemeesters een zeer belangrijke rol speelden en dat een goede band tussen twee burgemeesters vaak het startpunt was van een mogelijke fusie, in plaats van objectieve parameters zoals de complementariteit van gemeenten. Daarbij aansluitend waren ook de persoonlijke ambities van de bestuurders een belangrijk punt. Vooral de vraag of die verzoend konden worden met de ambities van de mogelijke nieuwe partners was doorslaggevend.

Collega's, met deze vrijwillige fusieoperatie werd een bottom-upproces beoogd, waarmee gemeenten organisch naar een fusie konden toegroeien. In theorie is dat een droomscenario, maar jammer genoeg zien we een groot aantal andere redenen die leiden tot een fusie, terwijl het uitgangspunt juist moet zijn om tot een hogere bestuurskracht en een betere dienstverlening voor de burger te komen. De machts-politieke redeneringen zullen echter altijd blijven meespelen in elk fusieproces waar het de gemeenten vrij staat om hun partner te kiezen, wat natuurlijk niet steeds de meest rationele fusiekeuze oplevert.

Opmerkelijk is ook dat de respondenten veel onzekerheid voelen over de toekomst van het fusioneren in Vlaanderen. Dat vind ik ook heel belangrijk, minister. We stellen vast dat er niet alleen een grote vraag is naar duidelijke doelstellingen en een sterk wetgevend kader, maar ook naar een globale visie over de lokale besturen en een bijhorend fusiebeleid. Dat is een signaal waar de volgende Vlaamse Regering echt wel werk van moet maken.

Hoe staat u tegenover deze studie en wat concludeert u uit de resultaten? Zijn er nog studies, onderzoeken of verdere initiatieven gepland waarop men zich kan baseren om fusies in de toekomst optimaler voor te bereiden? Zult u stappen ondernemen om de opgedane kennis rond de fusieoperaties te bundelen en eventueel een adviesnota op te stellen, zodat de volgende Vlaamse Regering een sterk aanknoop-punt heeft rond een toekomstig fusiebeleid? De informatie waarover we nu beschikken en de ervaringen die en het aanbod dat we nu hebben, moeten we gebruiken om geen tijd te verliezen en fusies in 2024 – of eerder – mogelijk te maken.

Mijn tweede vraag gaat meer specifiek over de onvoorziene gevolgen van de nieuwe gemeentefusies, de zeven fusies van 1 januari 2019, waarbij vijftien gemeenten betrokken waren. We stellen vast dat er net voor de ingangsdatum al enkele organisatorische en financiële hiaten waren, waaronder de omslachtige aanpassing van de chip op de identiteitskaart bij de meeste inwoners van de nieuwe fusiegemeenten.

Het blijkt dat er, naast die feiten en euvels, in de weken na de fusie nog pijnpunten aan de oppervlakte zijn gekomen.

Bij de fusie van de gemeenten Lovendegem, Waarschoot en Zomergem tot het nieuwe Lievegem blijken de drie recyclageparken van deze gemeenten nog niet op elkaar afgestemd.

In Kruisem ondervinden de inwoners dan weer problemen met het inschrijven van hun nieuw voertuig bij de Dienst voor Inschrijving van de Voertuigen (DIV), die de nieuwe gemeente nog niet herkent in zijn systeem. Ik weet dat dit een federale

materie is, maar respondenten uit het veldonderzoek rond de afgelopen fusies geven aan dat het federale niveau helemaal nog niet klaar was voor de fusie. Dat blijkt ook uit de moeilijkheden bij het veranderen van lokale hulpverleningszones.

Ik heb er nog eens de bespreking van de beleidsbrief op nageslagen. U vond toen mijn opmerkingen naar aanleiding van een vorige vraag om uitleg rond het verloop van de fusies kort door de bocht en u stelde dat alles in gereedheid was gebracht voor een vlotte overgang. We stellen echter vast dat week na week nieuwe euvels en hinderpalen opduiken die het impactonderzoek blijkbaar niet heeft kunnen voorkomen.

Kunt u een stand van zaken geven over de installaties van de nieuwe fusiegemeenten. Hoe ervaart u die?

Waren de genoemde pijnpunten een bezorgdheid die werd opgenomen in de impactanalyse? Zo ja, hoe komt het dat de opvolging en uitvoering ervan spaak zijn gelopen? Zo niet, wat zijn de redenen hiervoor?

Zijn er tot slot nog organisatorische en financiële gevolgen duidelijk geworden die door de impactanalyse niet werden vastgesteld of niet op voldoende wijze vermeden konden worden? Als dat zo is, wat zijn de gevolgen precies en in welke fusiegemeenten deden of doen die zich voor?

Op welke manier zult u deze onvoorziene gevolgen verder aanpakken en welke ondersteuning en eventuele financiële compensatie mogen de gemeenten hiervoor verwachten?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Hoe sta ik tegenover deze studie en wat concludeer ik uit deze resultaten? Ik vind het onderzoek van de professoren Wayenberg en Steen zeer nuttig.

Het is inderdaad van belang om een analyse te maken van het fusiebeleid van deze regering en ook van de impact van de ondersteunende maatregelen die wij ter beschikking hebben gesteld.

De resultaten kunnen ook input geven aan diegenen die zullen onderhandelen over het volgende Vlaamse regeerakkoord. Op 27 mei zullen we weten wie dat zijn. De resultaten van de studie stemmen me ook tevreden. Ik lees erin dat de onderzochte uitvoerende lokale mandatarissen tevreden zijn over de ondersteuning die voornamelijk is aangeboden door ABB. Er staat in dat de bevolking openstaat voor een debat over fusies. Nergens in de fuserende gemeenten was er noemenswaardige tegenstand tegen een fusie. Dat is, denk ik, ook wel een vooruitgang, mijnheer De Loor. De gemeenten geven ook aan dat de schuldovername zeker heeft meegepeeld in de beslissing tot fuseren. De meest voorkomende reden om tot een fusie over te gaan, was echter de wens om de dienstverlening aan de burger te verbeteren en om als gemeentebestuur niet langer afhankelijk te zijn van de kwetsbaarheid van eenmansdiensten.

De stelling die ik altijd heb aangehouden dat de bestuurskracht van vele gemeenten vandaag eigenlijk te laag is en verhoogd moet worden, zie ik in deze studie ook bevestigd. Onze analyse is terecht en wordt breed gedeeld. Het is voor mij evident dat er in de volgende Vlaamse regeerperiode een tandje bij moet worden gestoken bij de fusie van gemeenten. Tijdens de aflopende regeerperiode is het fusietaboe absoluut doorbroken, en dat is een goede zaak. Er is ook aangetoond dat een fusie bestuurlijk-organisatorisch zeker mogelijk is. Al zeg ik het zelf, ik denk dat dat wel een zeer grote verdienste is.

Zijn er nog studies, onderzoeken of verdere initiatieven gepland? Ik kan u blij maken met een positief antwoord. Het Centrum voor Lokale Politiek (CLP) van de

Universiteit Gent voert momenteel een beschrijvend onderzoek naar de wijze waarop de fusiebesturen hun interne, beheersmatige veranderingstraject hebben aangepakt. De belangrijkste vraagstellingen in dit onderzoek zijn de volgende. Welke projectaanpak hebben ze gehanteerd? Wat waren de belangrijkste stappen? Wat moeten ze voor de fusiedatum zeker gerealiseerd krijgen of wat is de 'need to have'? Wat kunnen ze voorbereiden voor na de fusiedatum of wat is de 'nice to have'? Welke lessen kunnen worden geleerd uit de gelopen trajecten? Zijn er valkuilen, kritische succesfactoren en dergelijke meer? Ik vind het heel belangrijk – ik heb de voortrekker van de fusies, de heer Ceyssens, daar ook altijd voor beloond en er letterlijk en figuurlijk voor in de bloemetjes gezet – dat de burger wordt betrokken en inspraak krijgt.

Het einddoel is de opmaak van een modulair generiek procesverloop dat volgende besturen inspiratie kan bieden om zelf mee aan de slag te gaan bij de voorbereiding van een fusie. We verwachten het rapport na het paasreces.

Ik zal uiteraard stappen ondernemen om de opgedane kennis rond de fusieoperaties te bundelen en eventueel een adviesnota op te stellen, zodat de volgende Vlaamse Regering een sterk aanknopingspunt heeft. De reeds bestaande instrumenten zullen worden geactualiseerd en er zullen ook nieuwe instrumenten worden uitgewerkt.

U weet dat mijn administratie een draaiboek fusies heeft opgemaakt dat de gemeentebesturen handvatten wil aanreiken voor het goede verloop van een fusieproces. Het draaiboek ontsluit de verschillende aspecten van een fusie. Het geeft op generiek niveau en per deelthema aan welke handelingen noodzakelijk zijn. Wat is het regelgevend kader? Welke elementen moeten de gemeenten zeker regelen? Met welke timing moeten ze hierbij rekening houden? Het draaiboek is natuurlijk een dynamisch gegeven, dat tot stand komt met de inbreng van experts binnen ABB, maar ook met de inbreng van de sectoradministraties van de Vlaamse en federale overheid, en in samenspraak met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Het draaiboek bevat alle informatie waar besturen mee aan de slag kunnen als ze vrijwillig willen fuseren. Het bevat een schat aan informatie en ik raad alle gemeenten die fusies overwegen aan om dit draaiboek te consulteren.

Ten tweede is er de zogenaamde life event scan. Door de zeven fusies wijzigden zo'n honderdduizend adressen. Dit betreft vooral de gemeentenaam, maar er zijn ook 3500 adressen die van straatnaam of huisnummer moesten wijzigen door de fusie. Dit heeft een impact op een deel van de inwoners, ondernemingen en verenigingen van de betrokken gemeenten. In een life event scan werd de impact op de burgers enerzijds en de ondernemingen en verenigingen anderzijds in kaart gebracht. Het document is voor de fusiebesturen opgesteld als een leidraad om hiermee om te gaan in de communicatie naar hun burgers, ondernemingen en verenigingen, maar ook in de omgang met de betrokken overheidsadministraties die de databanken beheren.

Tot slot werkt mijn administratie momenteel aan een interne evaluatie van het gelopen fusietraject. Het is uiteraard te vroeg om de effecten van de fusie op de fusiebesturen zelf te meten. Wellicht zijn er nu reeds lessen te trekken voor een eventuele volgende ronde, eventueel ook op het vlak van de regelgeving. Wij wachten dat ook af. Ik neem aan dat dat vanuit ABB als insteek voor de volgende coalitie zal worden geleverd. Welke partijen dat dan ook mogen zijn.

Nu ga ik in op uw tweede vraag om uitleg over de onvoorziene gevolgen van de nieuwe gemeentefusies. Het overheidsbestuur en het aantal overheidsniveaus zijn natuurlijk veel omvattender en ingewikkelder geworden sinds de vorige fusieoperatie in de jaren zeventig. Die van Antwerpen is trouwens nog later gekomen. Toch durf ik zeggen dat de recente fusieoperaties behoorlijk rimpelloos verlopen. De betrokken uitvoerende mandatarissen hebben reeds hun waardering uitgesproken

voor mijn administratie en hun ondersteuning in de studie van Wayenberg en Steen. De impact-analyse of het onderzoek naar de impact van fusies op de regelgeving in de verschillende sectorale regelgevingen, zowel Vlaams als federaal, zijn deugdelijk uitgevoerd. Wellicht kan dit worden beschouwd als een voorbeeld van een goede interbestuurlijke samenwerking.

Was er dan geen enkel probleem in de eerste weken van januari 2019? Neen, we hebben inderdaad enkele incidenten vastgesteld, maar die waren van zeer bescheiden aard. Ik zou ook wel uw bewering willen tegenspreken dat er week na week nieuwe problemen opduiken. Dat is niet zo. De incidenten waren zeer bescheiden van aard, maar ze vallen ook uiteen in twee grote delen. Ik zal daar even dieper op ingaan.

Ten eerste waren, zoals u zelf aangeeft, bepaalde centrale databanken en digitale toepassingen niet klaar om met de nieuwe realiteit van de fusie om te gaan. Ik wil benadrukken dat dit gaat om een zeer kleine minderheid. Er zijn enorme inspanningen geleverd door mijn agentschappen, ABB, het Facilitair Bedrijf en Informatie Vlaanderen, om alle Vlaamse digitale toepassingen tijdig klaar te krijgen. Er is ook intens contact geweest met talrijke federale overheidsinstellingen en private organisaties om daar de 'sense of urgency' aan te wakkeren. In de Vlaamse Regering hebben alle collega's de nodige maatregelen getroffen, maar federaal was men zich nog niet bewust van het feit dat er toch wel een en ander moest gebeuren.

De meeste centrale digitale toepassingen waren in orde om de fusie rimpelloos te laten starten. Enkele hebben wat vertraging opgelopen door technische moeilijkheden. Zo heeft de Kruispuntbank van Ondernemingen heel constructief meegewerkt aan het fusieproject, maar onverwacht hebben ze enkele moeilijkheden ondervonden in het omzetten van de adressen, wat op zijn beurt problemen gaf met DIV. Deze problemen zijn zonder uitstel aangepakt en zijn ondertussen allemaal opgelost.

Ook blijven we actief private instanties zoals IKEA, bank- en verzekeringskantoren enzovoort aanporren om de adressen in hun bestanden aan te passen. Dit lukt vrij goed, al zijn we daarvoor afhankelijk van de goodwill van deze partners. Alle vorderingen worden opgenomen in de life event scan, waarover u ik daarnet uitvoerig heb ingelicht.

Ten tweede zijn inderdaad nog niet alle lokale reglementen, dienstverleningsmodellen of samenwerkingsverbanden van de voormalige gemeenten op elkaar afgestemd. De decreetgever heeft, mede op aanraden van de Raad van State, expliciet de vrijheid gelaten aan de fusiebesturen om dit op een doordachte manier aan te pakken, en heeft daar geen tijdslimiet op gezet. Uitzondering zijn de fiscale reglementen, die allen binnen het eerste jaar na de fusie moeten worden gelijkgeschakeld. Voor de belangrijkste belastingtarieven, de aanvullende personenbelasting (APB) en de opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV), is dit reeds in alle fusiebesturen gebeurd.

Voor andere reglementen en samenwerkingsverbanden hebben de besturen meer tijd. En dat is maar goed ook, want we willen dat dit doordacht en onderbouwd gebeurt. We zien daar inderdaad verschillende snelheden in. Sommige besturen hebben over bepaalde aspecten in de voorbereidingsfase snel een overeenstemming kunnen bereiken en kunnen dus in het eerste jaar deze zaken al op elkaar afstemmen. Andere besturen hebben rond bepaalde aspecten meer tijd nodig. Dit is maatwerk – er bestaat niet zoiets als de gemiddelde Vlaamse gemeente – en lokale autonomie, en zoals gesteld, heeft de decreetgever dit ook expliciet mogelijk gemaakt.

Ik ben ervan overtuigd dat de lokale besturen hier op een doordachte manier mee omgaan en zich bewust zijn dat de ongelijkheid zo snel mogelijk moet worden verholpen. Daar heeft ook mijn administratie steeds op aangedrongen. Ik ben er dus zeker van dat ze zo snel mogelijk met goede oplossingen zullen komen.

Waren de genoemde pijnpunten een bezorgdheid die werd opgenomen in de impactanalyse? Onder coördinatie van mijn administratie zijn de impactanalyses en de voorbereidingen op de fusies aangepakt door de functionele Vlaamse en federale administraties. Mijn administratie kon natuurlijk moeilijk in de plaats treden van de federale administratie. Ik heb al gezegd dat we verschillende keren hebben aangedrongen om toch een soort van 'sense of urgency' aan te kweken die bij al mijn collega's in de Vlaamse Regering wel degelijk aanwezig was. Zij hebben de moeite gedaan om een aantal euvels weg te werken.

De geleverde voorbereidende inspanningen hebben niet kunnen verhinderen dat enkele kleinere moeilijkheden door de mazen van het net zijn geglipt. Die hebben niet geleid tot grote problemen en zijn intussen allemaal opgelost. Ik heb geen weet van nog hangende problemen. Bij mijn weten zijn ze opgelost.

Zijn er nog organisatorische en financiële gevolgen duidelijk geworden die door de impactanalyse niet werden vastgesteld? Mochten die er zijn, dan zullen die worden opgenomen in de interne evaluatie die ABB momenteel maakt. Ze vormen dan in ieder geval geen groot of acuut probleem.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp-a): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het verheugt mij ook dat er zoveel werk is geleverd en zoveel aandacht is besteed aan de fusies van gemeenten. Ik ben dan ook tevreden dat dit niet echt een eindpunt is. Er wordt nog bijkomend werk geleverd. U hebt verwezen naar het Centrum voor Lokale Politiek van de UGent en naar de interne evaluatie bij ABB. U hebt ook de wens en de hoop uitgesproken dat er in de volgende legislatuur een tandje bij wordt gestoken voor het fuseren van gemeenten. Ik wil u daarbij ondersteunen, minister. Ik heb ook die wens en die hoop dat er in de volgende legislatuur verder werk wordt gemaakt en versneld werk wordt gemaakt van het fuseren van gemeenten.

Collega's, alleen moeten we vermijden – en dat staat ook in het veldonderzoek – dat fouten die in het verleden zijn gemaakt, opnieuw kunnen worden gemaakt. Rationele redenen voor fuseren moeten de bovenhand halen en moeten prioritair zijn op de 'politieke stratego' – laat het mij zo noemen – die soms wordt gespeeld en op het zich afzetten tegen een grotere gemeente of stad. Laat ons vermijden dat het opnieuw kan gebeuren. Het uitgangspunt voor fusies moeten rationale motieven zijn.

Minister, zowel u als ABB als de betrokken gemeenten die gefuseerd zijn of niet gefuseerd zijn, hebben een groot leerproces ondergaan de voorbije weken, maanden en jaren. Er is heel veel knowhow opgebouwd en het zou zonde zijn om die nu niet optimaal te benutten. Vandaar dat ik van oordeel ben dat er nu een historisch momentum is. Als de volgende Vlaamse Regering een tandje bij moet steken, zoals u zelf hebt uitgesproken, kan er een vlotte doorstart gebeuren met alle informatie die beschikbaar is.

Collega's, ik zou straks in de regeling der werkzaamheden willen voorstellen om met deze commissie het initiatief te nemen voor een studiedag of hoorzittingen met de verschillende partners die dan hun kennis en ervaringen kunnen delen. Het kan gaan over 'testimonials' van het fusiebegeleidingsteam van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Het kan gaan over de provinciegouverneurs of over de decretale graden van gefuseerde gemeenten. Het kan gaan over burgemeesters en mandatarissen die betrokken zijn. Het kan ook een wetenschappelijk gedeelte bevatten, met vertegenwoordigers van de KU Leuven en Universiteit Antwerpen die hier ook een duidelijke visie op hebben, maar ook met professor Ackaert en Reynaert van UGent. Ook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) kan worden betrokken. Zelfs een internationaal gedeelte is mogelijk, met mensen uit Nederland en Denemarken. Het behoort zeker tot de mogelijkheden om ervoor te zorgen dat de knowhow en de ervaringen worden gebundeld zodat de volgende

Vlaamse Regering een vlotte doorstart kan maken. Het zou bijzonder jammer zijn dat we al die deskundigheid en ervaring niet optimaal aanwenden. Vandaar mijn pleidooi om te komen tot een stappenplan, een doorstart, een conceptnota om te maken dat de bestuurskracht van de gemeenten verhoogt. We moeten een stappenplan voor fusies opmaken zodat we de boot naar 2024 niet missen.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, ik denk dat de financiële bonus wel heeft gewogen in een aantal beslissingen die gemeenten hebben genomen. Er zijn natuurlijk financieel gezonde gemeenten die er wat minder mee vooruit zijn geholpen. Mijn vraag was of u erover nadenkt om ook andere wortels te gebruiken. Zou u uw 'wortelspectrum' uitbreiden?

Ik had ook nog een vraag rond best practices. Daarvan hebt u gezegd dat het de bedoeling is om voor een stuk te leren uit onze ervaringen. We kunnen inderdaad kijken naar de evolutie die we tijdens de onderhandelingen hebben gezien. Het kan ook goed zijn om te luisteren naar de processen die aan de fusie zijn voorafgegaan.

Zou u ook een ambtelijke fusie overwegen als alternatief? In Nederland heeft men dat gedaan. Kunnen we dat ook meenemen bij het bekijken van de processen die achter de rug zijn?

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Excuseer dat ik te laat was om de vraagstelling te horen, maar ik heb het grootste deel van het antwoord gehoord. Uit de vraagstelling van collega De Loor leid ik een aantal dingen af, en een daarvan stuit mij toch behoorlijk tegen de borst.

Het gaat over iets wat we allemaal al hebben gezegd. De geslaagde fusies hebben heel vaak te maken met de politieke kleur van de mensen die op het terrein actief waren. Op zich is dat geen probleem. Als de fusies daardoor hebben kunnen plaatsvinden, dan is dat zeer goed. Maar als dat net een beletsel vormt om tot een fusie over te gaan, dan hebben we wel een probleem. Daar moeten we in de toekomst aandachtig voor zijn.

Laat ons eerlijk zijn: in de komende drie maanden zullen er in dat debat geen fundamentele keuzes meer worden gemaakt. Maar mochten er na 26 mei bepaalde beleidslijnen worden uitgeschreven en vastgelegd rond dat fusieverhaal – vrijwillig, verplicht of vrijwillig maar sterk gestimuleerd – dan lijkt het mij belangrijk dat we die partijpolitieke gelijkenissen of verschillen op een bepaald moment overstijgen. Dat zal belangrijk zijn.

In het licht van een voorbereiding op een regeerakkoord – wie daarin ook de dienst mag uitmaken – kan het interessant zijn om in te gaan op de suggestie van collega De Loor. Het gebeurt niet veel, dus profiteer ervan, collega. Het kan ook nuttig zijn om over de grenzen van Vlaanderen en van dit land heen te kijken. Vanuit het onderzoek kunnen we nagaan wat de obstakels en de succesfactoren waren. We kunnen dan proberen om een aantal krijtlijnen vast te leggen, en een aantal suggesties te doen voor een volgende Vlaamse Regering. Dat kan interessant zijn. Het zou de vergaderkalender van deze commissie de laatste maanden niet echt verzwaren mochten we zoiets doen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Wat al die vragen betreft, onder meer van collega Doomst, rond andere wortels of ambtelijke fusies: ik ben daar altijd een tegenstander van geweest. Maar ik kan natuurlijk niet spreken voor de partijen die de

nieuwe coalitie gaan uitmaken. We zullen wel zien wat de verkiezingen van 26 mei brengen. Maar u kent alvast mijn mening over fusies.

Mijnheer De Loor, in navolging van collega Maertens gaat u nog een historisch moment beleven, denk ik: ik ben het namelijk volledig eens met uw repliek. (*Opmerkingen. Gelach.*)

Kurt De Loor (sp·a): Het is jammer dat dit op het einde van de legislatuur gebeurt.

Minister Liesbeth Homans: Beter laat dan nooit.

Kurt De Loor (sp·a): Nu wordt het tijd om een einde te maken aan mijn politieke carrière.

Maar alle gekheid op een stokje. Collega's, ik wil er straks op terugkomen in de regeling van de werkzaamheden, en eventueel concreet afspraken maken. Bedankt voor de antwoorden, minister.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het onderzoek naar de hervorming van de erkenningsprocedure van de lokale geloofsgemeenschappen – 754 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Tijdens de commissievergadering van bijna twee jaar geleden heeft de minister in mei 2017 aangekondigd dat ze een onderzoek zou laten uitvoeren naar de hervorming van de erkenningsprocedure van de lokale geloofsgemeenschappen. Dat onderzoek werd later gegund aan de Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven), en het kreeg als titel 'De adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen'. Het liep van november 2017 tot 31 oktober 2018.

De projectsamenvatting van dat onderzoek, zoals weergegeven op de website van de KU Leuven, zegt over dit onderzoek dat het gaat om het verrichten van een bestuurskundig onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaamse Gewest, en naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen.

In afwachting van de resultaten van dat onderzoek zijn er geen lokale geloofsgemeenschappen meer erkend, en werden de lopende procedures eigenlijk on hold gezet. Dat is politiek een belangrijk gegeven. Tijdens de commissievergadering van 18 december – rond de tijd van de begrotingsbesprekingen, eind vorig jaar – verduidelijkte de minister dat dit onderzoek zo goed als afgerond was, en dat het definitieve rapport in de loop van januari 2019 zou worden opgeleverd. Ook de leden van de commissie Binnenlands Bestuur zouden dat rapport krijgen.

Dat is nog niet gebeurd. Misschien is dat rapport toch niet opgeleverd geraakt in januari. Misschien zijn de rapporten nog onderweg, of is er een bepaalde reden waarom het rapport nog niet kon worden meegedeeld. Voorzitter, we zijn intussen halfweg februari, en dan stelt zich de vraag of het eindrapport intussen wel opgeleverd is en beschikbaar is voor de commissieleden.

Minister, werd het definitieve eindrapport inmiddels opgeleverd zoals aangekondigd? Zo ja, wat zijn de krachtlijnen ervan en welke aanpassingen zult u op basis ervan aan de bestaande erkenningscriteria doorvoeren? Wanneer kunnen de parlementsleden van het rapport kennisnemen?

Indien het eindrapport nog niet opgeleverd is, wat zijn dan de redenen daarvan? Het liep blijkbaar tot 31 oktober, en het zou in januari opgeleverd worden. Dan is er wellicht een verklaring voor die vertraging. Ik wil natuurlijk graag weten wanneer we het rapport dan wel mogen verwachten.

Kunt u ten slotte aangeven hoeveel lokale geloofsgemeenschappen er inmiddels op een verdere behandeling van hun aanvraag wachten? We weten dat sommige hier ondertussen al een hele tijd op aan het wachten zijn. Ik weet niet of er intussen geloofsgemeenschappen zijn bij gekomen, en of die wachtlijst nog altijd dezelfde is als de lijst uit 2017.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: U komt net een weekje te vroeg met uw vraag, maar beter te vroeg dan te laat. Ik kan u zeggen dat het rapport van de Faculteit Kerkelijk Recht, onder leiding van professor Torfs, recent definitief werd opgeleverd. Er wordt vrijdag een studiedag over georganiseerd, die in KU Leuven plaatsvindt. Daar zal het rapport kort worden voorgesteld.

Voorzitter, ik stel voor dat ik het rapport na die studiedag gewoon aan deze commissie overmaak. Dat kan bijvoorbeeld op maandagochtend, dat is geen enkel probleem. Maar het is een beetje lastig om dat rapport nu al vrij te geven als mijnheer Torfs daar nog een studiedag rond organiseert.

Ik kan u wel al meegeven dat het een lijvig rapport is, dat tal van voorstellen bevat om het toezicht op de erkende lokale geloofsgemeenschappen te verbeteren. Er is ook een amendering van de bestaande erkenningscriteria.

Het is nu nog even te vroeg om daar inhoudelijk op in te gaan, omdat ik mijn administratie ook de opdracht heb gegeven om de voorstellen uit dat rapport op hun wenselijkheid en haalbaarheid te toetsen. Ik heb ook gevraagd om de nuttige voorstellen in regelgevende teksten te vertalen.

Ik kan u wel zeggen hoeveel lokale geloofsgemeenschappen er momenteel wachten op verdere behandeling. Het gaat om 47 islamitische, 1 Israëlitische, 6 protestantse en 4 orthodoxe gemeenschappen. Als u vrijdag vrij bent, dan zou het zeer nuttig kunnen zijn om op die studiedag aanwezig te zijn. Maar ik bepaal natuurlijk niet uw agenda.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Dat is heel jammer, want ik moet op vrijdag in het kader van mijn lokaal mandaat in Zwitserland gaan skiën met onze gemeentelijke sneeuwklassen. Dat is iets wat de burgemeester van Kasterlee al vele jaren elke winter doet.

Ik heb mijn voorganger dertien jaar geleden moeten beloven dat ik dat elk jaar zou doen. *(Opmerkingen)*

Minister, ik heb een ernstige buitenlandse verplichting, maar dat neemt niet weg dat ik blij ben met uw antwoord. Het rapport is nakende en we zullen er op 25 februari 2019 kennis van kunnen nemen. Aangezien een studiedag worden georganiseerd, heb ik er begrip voor dat het weinig zin heeft de geheimen die dan zullen worden toegelicht vandaag al te verkopen. Dat is niet onlogisch.

Ik stel vast dat er een aantal geloofsgemeenschappen zijn bijgekomen. Ik had weet van de islamitische en protestantse gemeenschappen, maar ik had in elk geval lagere cijfers in mijn hoofd. Het gaat om heel wat geloofsgemeenschappen, afkomstig uit vier van de zes erkende erediensten. Dit is veel en dit toont ook aan dat de machine opnieuw op gang moet komen. Ik kijk ernaar uit.

Professor Torfs kennende, zal heel wat kennis uit de rechtsvergelijking zijn geput, want hij heeft een enorm netwerk. Hij kent zeer veel situaties met betrekking tot de verhouding tussen kerk en staat in het buitenland. Hij heeft daarover al op zowat elk continent gesproken. Daar zal zeker veel materie inzitten.

Mijn vraag om uitleg komt te vroeg, maar ik vind het toch relevant te vernemen welke geloofsgemeenschappen momenteel wachten. Ik kijk ernaar uit de komende weken nog eens op dit onderwerp te kunnen terugkomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.